

Grundtvigs helt

Grundtvig har sin del af æren for, at Willemoes regnes blandt Danmarks helteskikkelser

For nogle år siden modtog jeg i Danske Dagblades Forening besøg af en delegation fra Irland. Besøget medførte en invitation fra Irlands ambassadør til et aftenselskab med delegationens medlemmer, en hyggelig begivenhed, som efter middagen udviklede sig, som det vist er almindeligt i Irland: Selskabet brød ud i sang.

Den ene ærværdige irer efter den anden sprang ud på gulvet og præsenterede og foredrog en sang. Der er rigtigt mange vemodige irske sange, og der var næppe én af de tilstedeværende, som svigtede. Til sidst blev jeg selvfølgelig spurgt, om jeg ville træde op.

Selvom jeg er sangskoledreng og kommer fra et hjem med klaver, er jeg desværre sådan indrettet, at jeg aldrig kan huske sangtekster. Alligevel er der nogle få, jeg kan, og det slog mig, at her var det vigtigt, at mit bidrag havde relevans.

Det var derfor utroligt nyttigt, at jeg havde Grundtvigs mesterværk "De snekker mødtes" på lager. Det er ikke imponerende, for den er ultrakort, litterært såvel som i virkeligheden skåret i sten og handler om en af flådens stolte begivenheder – et centralt interesseemne for mig. Men ud over, at jeg kunne huske den, var den jo såpas trist, at den sikkert ville gå rent ind, og frem for alt handlede den jo om vores fælles fjende, England.

Jeg fortalte historien om Danmark, der var Napoleons sidste allierede, om englænderkrigene og om, hvordan vi og Irland var i samme båd dengang i 1808, hvor vi delte fortvivlelsen over Englands umenneskelige

bombardement af København og forfølgelsen af de stakkels patriotiske irere. Og så sang jeg altså "De snekker mødtes" og konstaterede, at historien om kampen ved Sjællands Odde med de lede englændere og det ene vers var nok til at få tårerne frem hos enkelte af middagsherrerne. Ja, vi var i samme båd, sagde de, og englænderhistorierne begyndte. Aftenen sluttede nu heldigvis uden krigserklæring, men det gjorde indtryk på mig, at sangen og dens emne kunne virke så stærkt og fremkalde så meget, og at forbeholdet over for englænderne stikker så dybt.

Et idol

Det er også en stolt, men sørgelig begivenhed i Danmarks historie, den korte tekst handler om. 2. april 1801 havde den 17-årige løjtnant Willemoes under slaget på Reden gjort sig bemærket som chef for Flådebatteri nr. 1, en stor tømmerflåde med 20 kanoner, der i tre timer var i voldsom batalje, bl.a. med viceadmiral Nelsons flagskib "Elephant". Hans indsats gjorde ham til Københavns yndling, et ungdomsidol. I 1808 var han blandt officererne på det eneste danske linjeskib, der var tilbage, da englænderne efter Københavns bombardement var afsejlet med den danske flåde. "Prins Christian Frederik" fik til opgave at beskytte danske troppeoverførsler mellem Sjælland og Fyn, men mødte om aftenen 22. marts 1808 en overlegen engelsk flådestyrke ved Sjællands Odde. Willemoes omkom, ramt af en kanonkugle kort inde i kampen.

Grundtvig var jævn gammel med Willemoes og havde mødt ham på Egeløkke på Langeland, mens Willemoes i 1807 forestod troppeoverførsler mellem Langeland og Lolland. Om Willemoes syntes om huslæreren ved jeg ikke, men Grundtvig blev i hvert fald betaget af den unge, friske søf-

ficer og blev hans skjald – hvorved Willemoes sikkert også er blevet endnu mere berømt, end han ellers ville være.

Heltedyrkelse for småpiger

Nu handler "De snekker mødtes" jo ikke i den forstand om Willemoes, men om tabet af hele den del af besætningen på "Prins Christian Frederik", der sammen med Willemoes hviler på Odden Kirkegård under stenen med sangen som inskription. Men at Grundtvig har været dybt optaget af og inspireret af Willemoes' skæbne står klart. Den 24-årige søofficer blev dybt begrædt og ikke mindst af Grundtvig, der så ham som eksponent for den heltetype, som den romantiske periode dyrkede så meget.

Dybden i sorgen, der afspejles så stærkt i den skarptskårne "De snekker mødtes", har utvivlsomt været næret af tabet af den bolde søhelt. Willemoes træder imidlertid selvstændigt op som emne for den dejlige "Kommer hid, I piger små", som jeg den dag i dag ikke kan synge uden at blive rørt, så stemmen knækker – helt i tråd med datidens føleri.

Denne tekst er også fra selve året 1808, Weyses melodi dog først fra 1837. Grundtvig henvender sig til 8-9-års piger – "Han var dreng, men stod som mand/medens I var spæde" – og den er også skrevet i øjenhøjde med dem. Den har en friskhed og et lys over sig, selvom den handler om den unge døde; foråret og blomsterne og dagene, der længes, bekræfter tilstundende bedre tider, men dette år må forårets gave betragtes med "bedrøvet øje".

Grundtvig runder sangen af med vidnesbyrd om, hvor grebet han er: "Hvis det rørte hjertes sang/Hjertet røre kunne", og opfordrer de unge piger til at huske sangen og synge om den unge helt, når de er i skoven og ved stranden, hvor følelserne for fædrelandet allerbedst befordres. Sangen er en del af Grundtvigs og mange unge samtidiges projekt med at finde storheden i det danske folk og skabe en ny og heltedigtig fremtid for det gamle land. Ak, 1807 skulle blive fulgt op af et 1864, som gamle Grundtvig også måtte lide den tort at se. Men da havde han allerede med højskolebevægelsen givet sit bidrag til at genrejse fædrelandet. Der går en lige linje fra den unge Grundtvigs betagelse af Willemoes til hans manddomsværk med den folkelige vækkelse og han alderdoms virke som rigsdagsmand med mange fremadrettede synspunkter. Men det er en anden historie.

Min yndlingssalme / sang

Tidligere har bl.a. Vagn Lundbye, Jakob Levinsen, Jens Blendstrup og Vibeke Vasbo skrevet om en sang eller salme af Grundtvig, som har en særlig betydning for dem. Se artiklerne på www.grundtvig.dk